

نوزاد نارس

به نوزادی گفته می شود که قبل از پایان ۳۷ هفته کامل بارداری (قبل از ۳۶ هفته و ۶ روز) متولد شود.

علائم و نشانه ها

- پوست چروکیده، نازک و براق
- جثه کوچکی دارد و اندازه سر نسبت به بدن بزرگ تر است
- پوست شفاف و عروق به خوبی مشخص هستند
- دست ها و پاها اغلب باریک و دراز به نظر می رسد
- گوش ها، نرم و غضروف کاملاً تشکیل نشده است
- دستگاه تناسلی به طور کامل شکل نگرفته و اغلب در پسر ها بیضه ها هنوز پایین نیامده است.

علت تولد نوزاد نارس

- ❖ مشکلات جفت
- ❖ بارداری دو قلو و چند قلو
- ❖ عفونت مادر
- ❖ مشکلات رحم
- ❖ مصرف الکل و داروهای روان گردان غیر مجاز

مراقبت از نوزادان نارس در منزل

- (۱) از آنجا که نوزاد تنها برای دوره های کوتاهی بیدار است، ممکن است بنظر برسد که مدت زیادی طول می کشد تا به والدین پاسخ دهد. قبل از ترخیص از بیمارستان، لازم است مادر ساعات زیادی را با نوزاد خود گذرانده باشد تا با سیکل خواب و بیداری او آشنا شده و فواصل لازم برای بیدار کردن نوزاد و تغذیه او را بشناسد.
- (۲) نوزادان نارس بسیار ساده تر از نوزادان رسیده بیمار می شوند، به همین منظور لازم است تا حد امکان از رفت و آمد زیاد به اتاق نوزاد پرهیز شود و مخصوصاً افراد بیمار به نوزاد نزدیک نشوند.
- (۳) نوزاد باید مورد معاینات دوره ای خصوصاً معاینه چشم از نظر رتینوپاتی در نوزاد نارس و واکسیناسیون منظم برای پیشگیری از بیماریهای جدی قرار گیرد.
- (۴) درجه حرارت مناسب اطاق برای نوزاد نارس ۲۳-۲۴ درجه سانتیگراد می باشد. از قرار دادن نوزاد در کنار بخاری، رادیاتور، شوفاژ، جریان باد کولر و یا پنکه و یا تابش مستقیم آفتاب پرهیز شود
- (۵) لازم است شیرخوار پوشش مناسب داشته باشد، معمولاً پوشاندن کلاه، جوراب و دستکش در روزها و حتی هفته های اول بعد از ترخیص، به خصوص در فصول سرد سال توصیه می شود. کنترل درجه حرارت نوزاد با تب سنج در زیر بغل بهترین راه پرهیز از مشکلات گرما و سرمای بدن نوزاد می باشد. (درجه حرارت مناسب بدن نوزاد با دماسنج زیربغل ۳۶ تا ۳۶/۵ سانتیگراد)

- (۶) تداوم تغذیه با شیر مادر یا شیر خشک هر ۲ تا ۲/۵ ساعت لازم است. در صورت خواب بودن نوزاد بیش از ۳ تا ۴ ساعت احتمال کاهش قند خون وجود دارد لذا بهتر است تغذیه با شیر قبل از رسیدن به این مرحله با بیدار کردن شیرخوار از سر گرفته شود.
- (۷) خیس بودن کپنه و وزن گیری روزانه ۲۰ تا ۳۰ گرم یا هفته ای ۱۵۰ تا ۲۰۰ گرم بهترین معیار برای وزن گیری مناسب است.
- (۸) مادرانی که شیر کافی ندارند باید از شیرخشک های مخصوص نوزادان نارس استفاده کنند. برای افزایش پروتئین و املاح شیر مادر مکمل هایی در بازار موجود است که HMF یکی از آن هاست. یک پیمانه یا یک بسته از این مکمل ها در ۲۵ تا ۵۰ سی سی شیر مادر حل می شود.
- (۹) در هر زمان پس از ترخیص اگر نوزاد بدحال شود (تب، شیر نخوردن، مکیدن ضعیف، استفراغ های مکرر، بی حالی یا تشنج و ...) بایستی سریعاً مراجعه به متخصص اطفال یا فوق تخصص نوزادان انجام شود.
- (۱۰) اولین معاینه نوزاد بایستی ۲۴ تا ۴۸ ساعت پس از ترخیص انجام شود. مراجعات بعدی هر هفته یکبار است، تا زمانی که وزن نوزاد به ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ گرم برسد، بعد از آن مراجعات دو هفته یکبار و سپس ماهیانه است.

بیمارستان ۹ دی منظره

نوزاد نارس

کد پمفلت:

CH-054

شناسنامه پمفلت آموزشی	
موضوع	نوزاد نارس
تهیه کننده	واحد آموزش سلامت
تأیید کننده علمی	دکتر شیوا وفایی
سمت	متخصص اطفال و نوزادان
تاریخ تهیه	زمستان ۱۴۰۲
کد پمفلت	HE-bl(ch)-054-01

۱۴) نوزادان نارس مستعد دررفتگی تکاملی مفصل لگن هستند، بنابراین حدود دو ماهگی سونوگرافی از مفاصل لگن توصیه می شود.

۱۵) یکی دیگر از مشکلات نارس به خصوص در نوزادان با سابقه تهویه مکانیکی و بستری طولانی مدت، نرمی استخوان است. استفاده از مکمل های ویتامینی و مکمل های شیر مادر که حاوی مقادیر بیشتری از کلسیم، فسفر و ویتامین دی می باشند در پیشگیری از این بیماری موثر است.

۱۶) در نوزادان نارس اگر سن بیشتر از ۶ ماه باشد، در شروع فصل پاییز با نظر پزشک تزریق واکسن آنفلوانزا توصیه می شود و اگر کمتر از ۶ ماه باشد، تزریق این واکسن به افراد خانواده توصیه می شود.

۱۷) بهتر است در ماه های اول زندگی نوزاد نارس از مسافرت های طولانی، حضور در مهمانی های شلوغ پرهیز شود. همچنین بوسیدن نوزاد ممکن است باعث انتقال بیماری ها به نوزاد نارس شود.

علائم خطر در نوزادان

تنفس مشکل، فرو رفتگی قفسه سینه و ناله کردن*** تنفس خیلی سریع یا آهسته*** دوره های مکرر و طولانی قطع تنفس. احساس سردی نوزاد (دمای بدن او علی رغم گرم کردن او زیر حد معمول است)*** نوزاد زیاد برای شیر خوردن بیدار نمی شود، شیر نمی خورد، یا مکرراً استفراغ می کند*** تشنج*** اسهال (نسبت به همیشه شکم شیرخوار شل تر یا به دفعات بیشتر کار می کند یا در مدفوع خون دیده می شود)*** زردی پوست

در صورت مشاهده هر یک از علائم فوق لازم است به

پزشک مراجعه کنید.

۱۱) نوزاد نارس با سن حاملگی کمتر از ۳۴ هفته و وزن کمتر از ۲۰۰۰ گرم و تمام نوزادان نرسی که سابقه ی دریافت اکسیژن و تهویه مکانیکی دارند، در معرض خطر بیماری نرسی شبکیه چشم (ROP) قرار دارند که در صورت عدم درمان ممکن است سبب نابینایی شود. لذا این نوزادان باید در ۴ تا ۶ هفتگی توسط فوق تخصص شبکیه چشم یا چشم پزشکی که تجربه کافی در این زمینه دارد معاینه شود.

۱۲) نوزادان نارس با سن حاملگی کمتر از ۳۴ هفته و وزن کمتر از ۲۰۰۰ گرم در معرض خونریزی داخل بطن های مغز هستند، لذا در روز ۴ تا ۷ پس از تولد در بخش نوزادان سونوگرافی مغز انجام می شود. سونوگرافی دوم در هفته سوم و سونوگرافی سوم در ۳۰ تا ۴۰ روزگی انجام می شود. به همین دلیل اگر این نوزادان در این زمان در منزل باشند، سونوگرافی ها باید به طور سرپایی پیگیری شود. اگر نوزاد مبتلا به درجات خفیف خونریزی شود، اغلب سیر رو به بهبودی خواهد داشت اما در خونریزی های متوسط تا شدید، تجمع آب در مغز اتفاق می افتد که نیاز به سونوگرافی های بیشتر و مداخلات بیشتری دارد.

۱۳) تمام نوزادان در معرض مشکلات شنوایی هستند و باید مورد ارزیابی شنوایی در یک ماهگی قرار گیرند.

۱۴) نوزادان نارس معمولاً در ۱ تا ۳ ماهگی دچار کم خونی (آنمی فیزیولوژیک) می شوند. تجویز مکمل ها مانند آهن، اسید فولیک و ویتامین در جلوگیری از کم خونی موثر است. هرگاه وزن نوزاد به دو برابر زمان تولد رسید، قطره آهن خوراکی شروع می شود.